

**Методи, прийоми та
дидактичні ігри,
спрямовані на
ФЕМУ**

Математичні знання дошкільника - безпосередньо важлива основа в розумовому розвитку дитини. Завдяки математичним знанням діти вчаться: аналізувати, порівнювати, синтезувати, виконувати обчислювальні операції, логічно мислити, розрізняти геометричні фігури, називати їх ознаки, орієнтуватися в просторі. У дітей дошкільного віку розвивається пам'ять, увага, мислення.

Знання, отримані в дитячому садку, діти застосовують в повсякденному житті. Тому завдання педагога: викликати інтерес у дітей до освітньої діяльності, дати необхідні елементарні математичні знання, підводити дітей до самостійних відповідей, пошукам рішень. Педагог повинен знайти підхід до кожної дитини і дати ці знання всім дітям.

У процесі формування елементарних математичних уявлень у дошкільників педагог використовує різноманітні **методи навчання:**

- ✓ практичні,
- ✓ наочні,
- ✓ словесні,
- ✓ ігрові.

У формуванні елементарних математичних уявлень **провідним є практичний метод.**

Суть його полягає в організації практичної діяльності дітей, спрямованої на засвоєння строго визначених способів дій з предметами або їх заміниками (зображеннями, графічними малюнками, моделями і т.д.).

Характерні особливості практичного методу при формуванні елементарних математичних уявлень:

- виконання різноманітних практичних дій;
- широке використання дидактичного матеріалу;
- виникнення уявлень як результату практичних дій з дидактичним матеріалом:
 - вироблення навичок рахунки, вимірювання та обчислення в самій елементарній формі;
 - широке використання сформованих уявлень і освоєних дій в побуті, грі, праці, т. Е. В різноманітних видах діяльності.

Даний метод передбачає організацію спеціальних вправ, які можуть пропонуватися в формі завдання, організовуватися як дії з демонстраційним матеріалом або протікати у вигляді самостійної роботи з роздатковим дидактичним матеріалом.

Прийоми формування математичних уявлень.

У дитячому садку широко використовуються прийоми, що відносяться до наочним, словесним і практичним методам і приємним в тісній єдності один з одним:

✓ **1 Показ (демонстрація)** способу дії в поєднанні з поясненням або зразок вихователя. Це основний прийом навчання, він носить наочно-практично-дієвий характер, виконується із залученням різноманітних дидактичних засобів, дає можливість формувати навички та вміння у дітей. *До нього ставляться такі вимоги:*

- чіткість, розчленованість показу способів дії;
- узгодженість дій зі словесними поясненнями;
- точність, стислість і виразність мови, що супроводжує показ;
- активізація сприйняття, мислення і мовлення дітей.

- ✓ **2 Інструкція для виконання самостійних вправ.** Цей прийом пов'язаний з показом вихователем способів дії і впливає з нього. В інструкції відбивається, що і як треба робити, щоб отримати необхідний результат. У старших групах інструкція дається повністю до початку виконання завдання, в молодших - передус кожне нове дію.

✓ 3 Пояснення, роз'яснення, указанія.

Ці словесні прийоми використовуються вихователем при демонстрації способу дії або в ході виконання дітьми завдання з метою попередження помилок, подолання труднощів і т. д. Вони повинні бути конкретними, короткими і образними.

Показ доречний у всіх вікових групах при ознайомленні з новими діями (додаток, вимір), але при цьому необхідна активізація розумової діяльності, що виключає пряме наслідування. В ході освоєння нового дії, формування вміння рахувати, вимірювати бажано уникати повторного показу.

Освоєння дії і вдосконалення його здійснюється під впливом словесних прийомів: пояснення, вказівки, питань. Одночасно йде освоєння мовного вираження способу дії.

✓ 4 Питання для дітей.

Питання активізують сприйняття, пам'ять, мислення, мовлення дітей, забезпечують осмислення і засвоєння матеріалу. При формуванні елементарних математичних уявлень найбільш значима серія питань: від простіших, спрямованих на опис конкретних ознак, властивостей предмета, результатів практичних дій, констатують, до більш складним, що вимагає встановлення зв'язків, відносин, залежностей, їх обґрунтування і пояснення, використання найпростіших доказів.

Найчастіше такі питання задаються після демонстрації вихователем зразка або виконання вправ дітьми. Наприклад, після того як діти розділили паперовий прямокутник на дві рівні частини, педагог запитує: «Що ти зробив? Як називаються ці частини? Чому кожна з цих двох частин можна назвати половиною? Якої форми вийшли частини? Як довести, що вийшли квадрати? Що треба зробити, щоб розділити прямокутник на чотири рівні частини? ».

✓ 5 В ході формування елементарних математичних уявлень у дошкільників **порівняння, аналіз, синтез, загальнення** виступають не тільки

як пізнавальні процеси (операції), але і як методичні прийоми, що визначають той шлях, по якому рухається думка дитини в процесі навчання.

В основі порівняння лежить встановлення подібності та відмінності між об'єктами. Діти порівнюють предмети за кількістю, формою, величиною, просторовому розташуванню, інтервали часу - по тривалості і т. Д.

Аналіз і синтез як методичні прийоми виступають в єдності.

Прикладом їх використання може служити формування у дітей уявлень про «багато» і «один», які виникають під впливом спостереження і практичних дій з предметами.

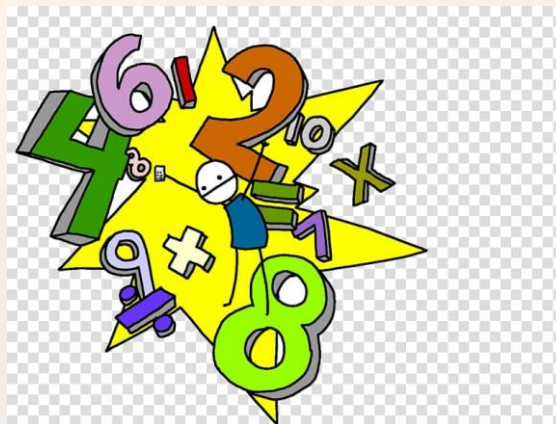

✓ **6 Моделювання**- наочно-практичний прийом, що включає в себе створення моделей і їх використання з метою формування елементарних математичних уявлень у дітей. Прийом є надзвичайно перспективним з огляду на наступних факторів:

- використання моделей і моделювання ставить дитини в активну позицію, стимулює його пізнавальну діяльність;
- дошкільник має деякими психологічними передумовами для введення окремих моделей і елементів моделювання: розвиток наочно-дієвого і наочно-образного мислення.

Моделі можуть виконувати різну роль: одні відтворюють зовнішні зв'язки, допомагають дитині побачити ті з них, які він самостійно не помічає, інші відтворюють шукані, але приховані зв'язки, безпосередньо не сприймаються властивості речей.

- ✓ **7 Експериментірованіє-** це метод розумового виховання, що забезпечує самостійне виявлення дитиною шляхом проб і помилок, прихованих від безпосереднього спостереження зв'язків і залежностей. Наприклад, експериментування в вимірі (розмір, мірка, обсяг).
- ✓ **8 Контроль та оцінка.**

Ці прийоми взаємопов'язані. Контроль здійснюється через спостереження за процесом виконання дітьми завдань, результатами їх дій, відповідями. Дані прийоми поєднуються з вказівками, поясненнями, роз'ясненнями, демонстрацією способів дій дорослим в якості зразка, безпосередньою допомогою, включають виправлення помилок.

Оцінці підлягають способи і результати дій, поведінку хлопців. Оцінка дорослого, привчає орієнтуватися на зразок, починає поєднуватися з оцінкою товаришів і самооцінкою. Цей прийом використовується по ходу і в кінці вправи, ігри, заняття.

Ці прийоми, крім навчальної, виконують і виховну функцію: допомагають виховати доброзичливе ставлення до товаришів, бажання і вміння допомогти їм, формують емоційну чуйність

**Використання
дидактичних ігор для
ФЕМУ**

Дидактичні ігри

Ігри з предметами

Настольно –друковані ігри

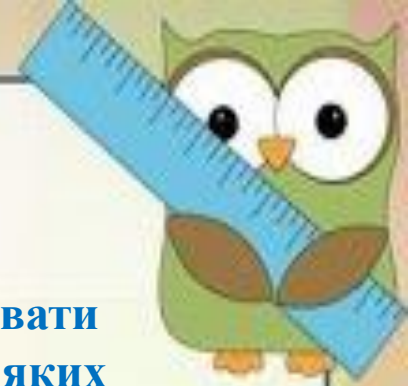
Словесні ігри

Класифікація дидактичних ігор з ФЕМУ:

Ігри на кількісний рахунок

задачі:

Розвивати загальні уявлення про безліч: вміння формувати безлічі по заданих підставах, бачити складові частини безлічі, в яких предмети відрізняються певними ознаками.

Удосконалювати навички кількісного і порядкового рахунку.

Закріплювати розуміння відносин між числами натурального ряду (7 більше 6 на 1, а 6 менше 7 на 1), вміння збільшувати і зменшувати кожне число на 1.

Вчити називати числа в прямому і зворотньому порядку (усний рахунок), подальше і попереднє число до названого або позначеному цифрою, визначати пропущене число.

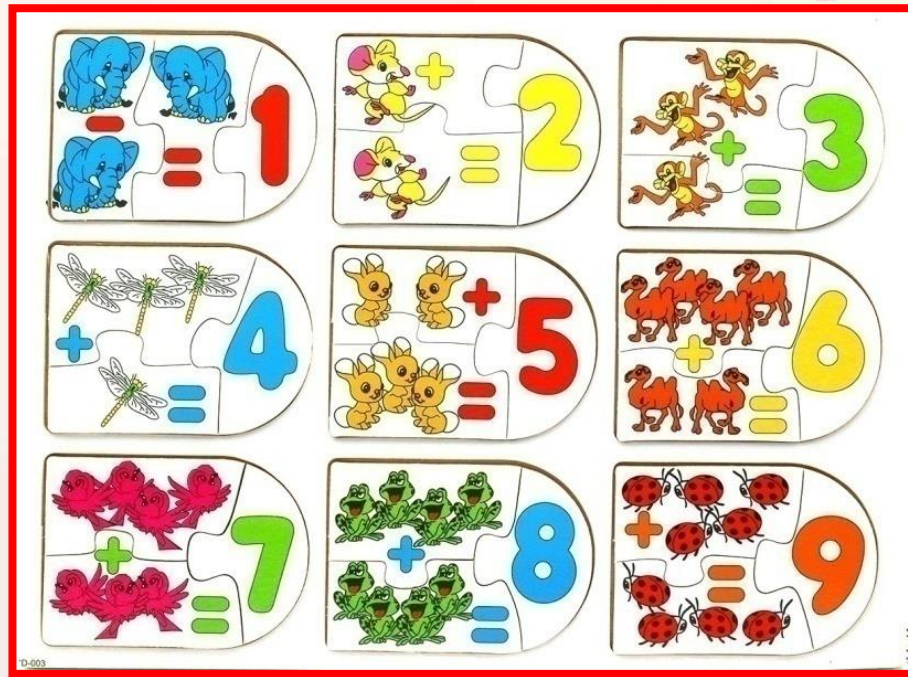
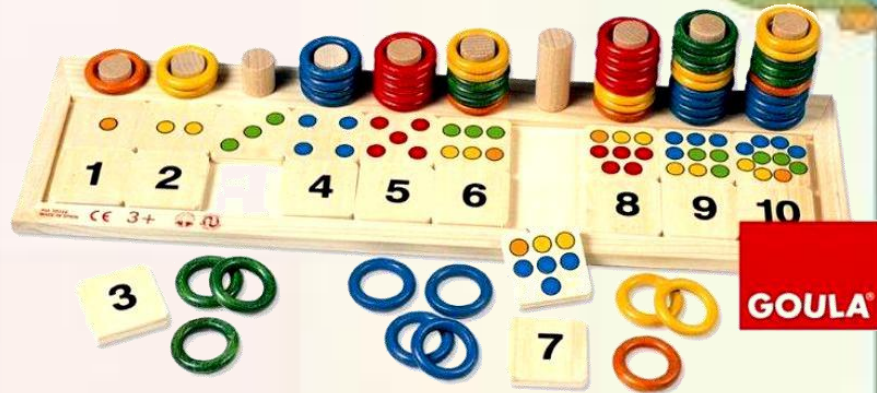
Соедини числа с подходящим количеством предметов.

- «Назви сусідів»
- «Виправи помилку»
- «Плутаниця»
- «Прибираємо цифру»
- «Хто перший назве?»
- «Вважай - не помилися»
- «Якої іграшки не стало?»

Ігри на кількісний рахунок

Ігри на величину

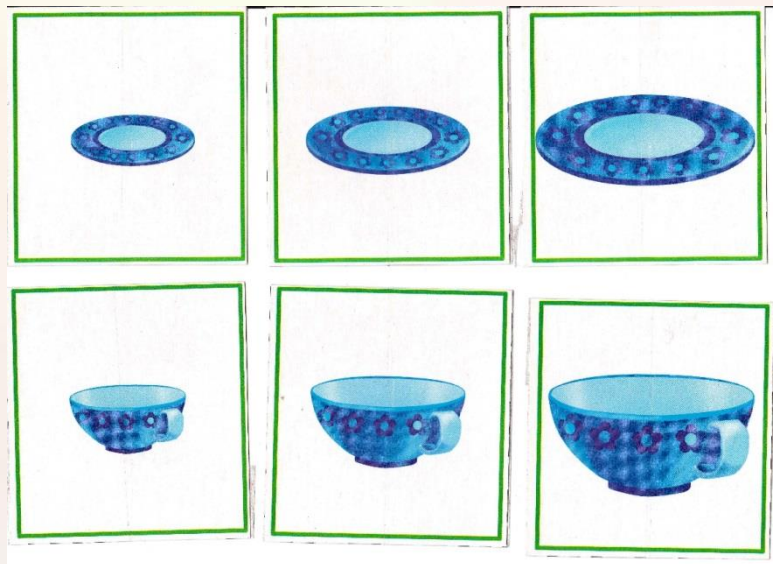
завдання:

Вчити дітей порівнювати предмети за величиною (розмір, довжина, висота, ширина), використовуючи слова: ширше - вже, довше - коротше, вище - нижче, більше - менше.

встановлювати співвідношення цілого і частини, розміру частин; знаходити частини цілого і ціле по відомим частинам.

Вчити шляхом накладення і на «око» порівнювати контрастні предмети.

Розвивати уміння аналізувати, порівнювати, класифікувати предмети за величиною.

«Великий-маленький»
«Якого розміру»
«Виклади за величиною»
«Чарівний мішечок»

Ігри на орієнтацію у просторі

Завдання:

Допомогти дітям оволодіти просторовими уявленнями: зліва, справа, вгорі, внизу, далеко, близько.

Навчити дітей орієнтуватися в спеціально створених просторових ситуаціях і визначати своє місце по заданій умові.

Тренувати дітей в оволодінні умінням визначати словом положення того чи іншого предмета по відношенню до іншого.

Вчити орієнтуватися на обмеженій території (аркуш паперу, сторінка зошити, книги); розташовувати предмети і їх зображення в зазначеному напрямку, відображати в мові їх просторове розташування (в лівому верхньому (правому нижньому) кутку, перед, за, між, поруч і ін.).

«Знайди схожу»

«Майстерня килимів»

«Відгадай, хто де стоїть?»

«Розкажи про свій візерунок»

«Знайди іграшку»

«Подорож по кімнаті»

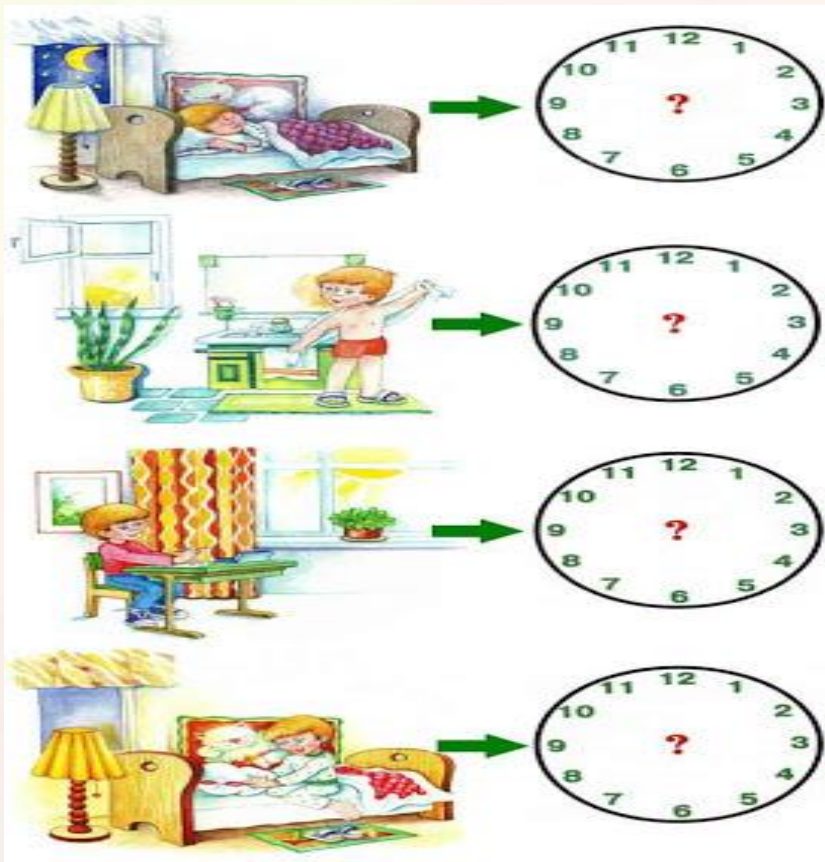
Ігри на орієнтацію у часі

Завдання:

Допомогти дітям оволодіти тимчасовими уявленнями: вчора, сьогодні, завтра.

Навчити дітей орієнтуватися в часах року, дні тижня, часу доби.

Навчити визначати і називати тимчасові поняття.

“Ігри - подорожі в часі”

“Жива тиждень”

“Наш день”

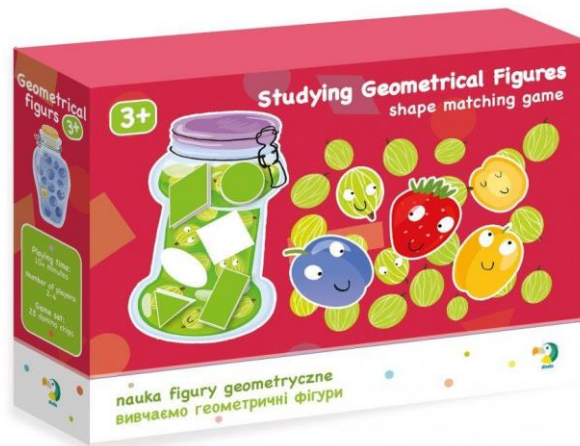
“Коли це буває?”

Ігри з геометричними фігурами

завдання:

Вчити розпізнавати фігури незалежно від їх просторового положення, зображати, розташовувати на площині, впорядковувати за розмірами, класифікувати, групувати за кольором, формою, розмірами. Конструювати фігури за словесним описом і перерахуванню їх характерних властивостей; складати тематичні композиції з фігур за власним задумом. Аналізувати форму предметів в цілому і окремих їх частин; відтворювати складні за формою предмети з окремих частин по контурним зразкам, за описом, поданням.

«Які бувають фігури?»

«Геометрична мозаїка»

«Продовж візерунок»

«Знайди свій будиночок»

«Знайди предмет такої ж форми»

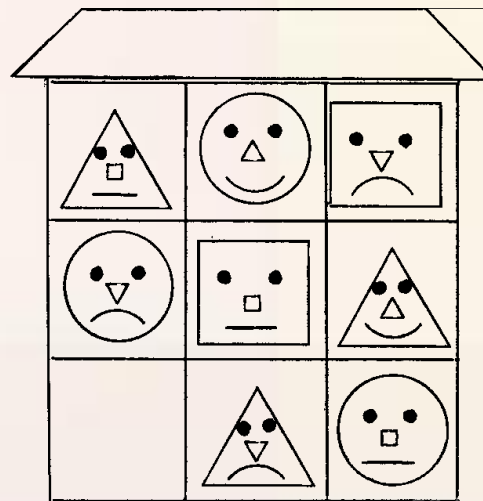
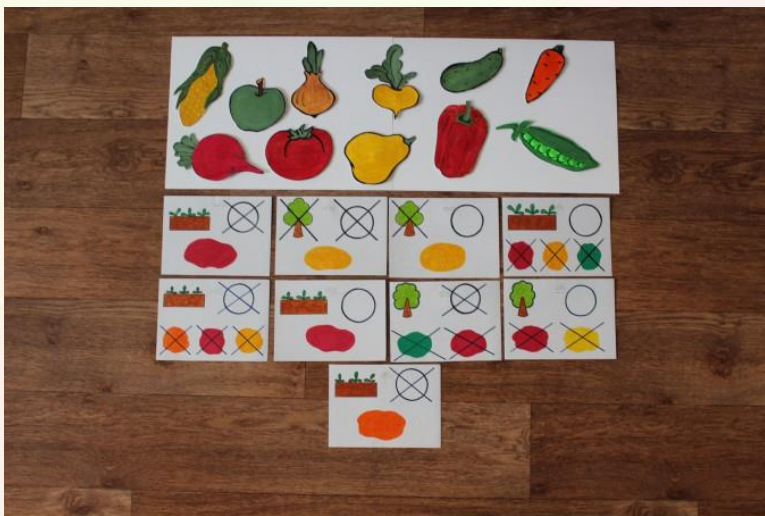
Ігри на розвиток логічного мислення

завдання:

Розвивати вміння застосовувати доступні способи пізнання (порівняння, вимір, класифікація та ін.

Вчити дітей узагальнювати предмети за ознаками і знаходити відмінності між предметами.

Вчити дітей виконувати дії за завданням, алгоритму.

«Склади візерунок»

«Блоки Дьенеша»

«Палички Кюізінера»

«Танграм»

«Колумбово яйце»

«Дари Фребеля»

«Чарівне коло»

Дякую за увагу